

UZASADNIENIE

Decyzją znak (...) z dnia 24 kwietnia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił A. M. (1) przyznania emerytury w oparciu o art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z ZUS.

(decyzja k. 50-50v. akt ZUS)

Od powyższej decyzji odwołanie złożył A. M. (1). W uzasadnieniu stwierdził, że stanowisko tokarza w W. Zakładach (...) w Ł. (dalej: (...)), na którym był zatrudniony, było zatrudnieniem w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze. Nie zgodził się z twierdzeniami organu rentowego, według których wnioskodawca nie złożył dokumentów potwierdzających wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

(odwołanie k. 2 – 2v.)

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie - k. 3-4)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

A. M. (1) urodził się (...) w B.. W okresie od 1 września 1971 r. do 31 marca 1972 r. świadczył pracę jako uczeń w Parowozowni Głównej Ł.-K. w pełnym wymiarze czasu pracy.

(bezsporne, a nadto: zaświadczenie – k. 8 akt ZUS)

A. M. (1) w okresie 1 września 1972 r. – 27 września 1980 r. świadczył pracę w W. Zakładach (...) w Ł.. Do 5 listopada 1975 r. pracował na stanowisku „pomoc tokarza”, a po tej dacie na stanowisku tokarza.

(świadcstwo – k. 10 akt ZUS)

W. Fabryka (...) ((...)) zajmowała się produkcją maszyn dla przemysłu włókienniczego, krosien, przędzarek. Był to więc zakład pracy, specjalizujący się w przemyśle metalowym.

Podczas pracy w WIFAMie wnioskodawca pracował na hali, w której znajdowało się 20 tokarek i 15 szlifierek, które były obsługiwane przez 60 osób pracujących podczas tej samej zmiany. Na hali produkcyjnej panował duży hałas. Zakres wykonywanych czynności na stanowisku „pomocy tokarza” polegał na pomocy innemu tokarzowi, podawaniu mu elementów (tzw. „wałków”) służących do toczenia żeliwa oraz na ogólnym przyuczaniu się do późniejszego wykonywania zawodu tokarza. Od 6 listopada 1975 roku wnioskodawca pracował jako tokarz. Jako tokarz, A. M. (1) pracował samodzielnie przy tokarce. Na podstawie przekazanych przez brygadzystę rysunków wytaczał na maszynie określony element. Przed obróbką, samodzielnie przywoził elementy do obrobienia z odlewni. Następnie taki element został poddawany obróbce, a przed tym jeszcze polewany emulsją w celu schłodzenia i nie pylenia. Po skończeniu obróbki na tokarce, elementy te podlegały szlifowaniu, co już było wykonywane przez innych pracowników - szlifierzy. Czynności te A. M. (1) wykonywał codziennie przez 8 godzin w ubraniu ochronnym i rękawicach. A. M. (2) otrzymywał mleko i kawę jako posiłek regeneracyjny. Efektem jego codziennej pracy było „obrobienie” około 100 wałków. L. M. pracował w tym samym okresie, co wnioskodawca, tyle że jako szlifierz. Obaj pracowali na jednej hali. Tokarka była dużą maszyną, obsługiwaną przez jednego pracownika. Na tej samej hali, oprócz tokarek i szlifierek, były też piece do hartowania wytwarzanych elementów. Wszystkie maszyny były w ruchu. Pracownicy dostawali ubranie robocze i rękawice.

Wnioskodawca miał płacony dodatek za szkodliwe warunki, co wynika z list płac.

(zeznania wnioskodawcy A. M. (1) – protokół z dnia 29 listopada 2017 r. – k. 48v. w zw. z protokołem z dnia 15 września 2017 r. – 40-41; zeznania świadka L. M. – protokół z dnia 29 listopada 2017 r. – k. 48v.-49, kopia akt osobowych k 13-28)

A. M. (1) w okresie 25 października 1973 r. do 14 października 1975 r. odbywał służbę wojskową.

(bezsporne, a nadto: książeczka wojskowa – k. 17 akt ZUS)

A. M. (1) w okresie 9 października 1980 r. do 23 grudnia 1991 r. świadczył pracę na stanowisku mechanik spalinowych pojazdów drogowych i trakcyjnych w Lokomotywowni I kl. kd R..

(bezsporne, a nadto: świadectwo – k. 18 akt ZUS)

A. M. (1) pracował w okresie 15 kwietnia 1994 r. – 30 listopada 2001 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku palacz c. o. – konserwator w Urzędzie Gminy w R..

(bezsporne, a nadto: świadectwo – k. 29 akt ZUS)

W dniu 2 lutego 2017 roku A. M. (1) złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. wniosek o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury. Wnioskodawca nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Organ rentowy uznał mu 11 lat 2 miesiące i 16 dni pracy w szczególnych warunkach oraz 25 lat 6 miesięcy i 9 dni ogólnego stażu ubezpieczeniowego na dzień 31 grudnia 1998 roku.

bezsporne

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2017.1383 t.j. z dnia 2017.07.17), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku (art. 196 ustawy) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu (wg stanu prawnego do dnia 31 grudnia 2012 roku) stanowił, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Od dnia 1 stycznia 2013 roku ust. 2 w/w przepisu uległ zmianie poprzez rezygnację ustawodawcy z warunku rozwiązania stosunku pracy (ustawa z dnia 11 maja 2012 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw – art. 1 – Dz. U. z 2012r., poz. 637)

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat (dla mężczyzn), oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat (dla mężczyzn).

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia oraz zgodnie z orzecnictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe co do: wieku – wnioskodawca ukończył 60 lat w dniu (...), braku członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym oraz wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych. W ocenie Sądu wnioskodawca spełnia również warunek, co do posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach Sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85 – LEX 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84 – LEX 14625).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód z zeznań świadków i z przesłuchania wnioskodawcy oraz przeprowadził dowód z dokumentacji osobowej ze spornego okresu zatrudnienia.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, wnioskodawca w okresie zatrudnienia w (...), tzn. 1 września 1972 r. – 27 września 1980 r. pracował najpierw, jako pomocnik tokarza w celu przyuczenia się do zawodu tokarza, a następnie, od 6.11.1975 jako tokarz, gdzie zajmował się czynnościami związanymi z obróbką elementów metalowych - żeliwnych (wałków) polegających na wożeniu elementów, polewaniu ich emulsją oraz na późniejszej obróbce na tokarce.

Przyczyną nieuwzględnienia przez organ rentowy tego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych był fakt, że nazwa stanowiska (tokarz) wskazana w świadectwie pracy wnioskodawcy nie odpowiada enumeratywnie nazwom stanowisk wymienionych w Zarządzeniu nr 7 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 19 maja 1983 r., na które powołał się pracodawca. Ponadto według organu rentowego, pracodawca nie wskazał w świadectwie pracy, że świadczona przez A. M. (1) praca odbywała się w warunkach szczególnych.

Odnosząc się do pierwszego stanowiska organu rentowego należy stwierdzić, że jest ono całkowicie bezzasadne. W przywołanym zarządzeniu, a dokładniej w dziale II pt. (...) W., ciągarnie, prasownie, młotownie oraz produkcja elementów dla kolejnictwa”, pod poz. 11., w pkt. 28 w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 7 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 19 maja 1983 r., wskazano stanowisko „tokarza-kalibrownika walców”.

Ponadto, co istotniejsze, zdaniem Sądu Okręgowego, stanowisko pracy wnioskodawcy wynika z Wykazu A - załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Dział III, dotyczący prac w hutnictwie i przemyśle metalowym, pod pozycją 45, dotyczącą przeróbki plastycznej metali, mówi o obsłudze agregatów do walcowania, tłoczenia i ciągnięcia wraz z urządzeniami pomocniczymi i wykańczającymi. Ponadto pozycja 12 tego D. mówi o „wykańczaniu wyrobów walcowanych i ciągniętych”.

Dodatkowo podkreślić należy w tym miejscu, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10). W związku z powyższym, nawet gdyby hipotetycznie przyjąć, że we wskazanym zarządzeniu nazwa stanowiska nie odpowiada nazwie wymienionej w świadectwie pracy, nie ma to znaczenia, albowiem istotnym jest, jaki był faktyczny zakres obowiązków wnioskodawcy.

Jak wynika bezsprzecznie z materiału dowodowego (w szczególności z zeznań wnioskodawcy i świadka-współpracownika), praca świadczona w (...) była pracą w warunkach szczególnych. Wnioskodawca przez 8 godzin dziennie pracował w zakładzie, zajmującym się przemysłem ciężkim, czyli przemysłem metalowym. Była to praca w hałasie, przy obecności kilkudziesięciu osób, nosił ciężkie elementy z żeliwa, które następnie poddawał obróbce. Za swoją pracę otrzymywał mleko i kawę, jako posiłek regeneracyjny, a ponadto nosił ubranie ochronne i rękawice. Dodatkowo, z list płac wynika, że był wypłacany dodatek za pracę w szkodliwych warunkach.

W tym stanie faktycznym, w ocenie Sądu nie może budzić żadnych wątpliwości okres zatrudnienia skarżącego na stanowisku tokarza od 6 listopada 1975 r. do 27 września 1980 r. jako praca w szczególnych warunkach.

W skarżonej decyzji, organ rentowy uznał, że A. M. (1) udowodnił 11 lat i 2 miesiące i 16 dni okresu pracy w szczególnych warunkach. Doliczając do tego okresu pracy w (...), tzn. 4 lata, 10 miesięcy i 21 dni wychodzi, że wnioskodawca pracował ponad 15 lat w szczególnych warunkach.

Reasumując Sąd przyjął, iż wnioskodawca posiada okres zatrudnienia w warunkach szczególnych, w wymiarze przekraczającym 15 lat oraz spełnia pozostałe przesłanki do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Na mocy art. 129 ust. 1 ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę w dniu 2 lutego 2017 roku, wiek 60 lat ukończył w dniu (...), a zatem prawo do emerytury należało wnioskodawcy przyznać od dnia 1 lutego 2017 roku.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem i pouczeniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego oraz wypożyczając akta ZUS